ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 3 Δεκεμβρίου 1911 ΑΡΙΘ. 49.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗι ΔΕΚΑΤΗι

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

(ΙΓ΄. 10—17)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς Σάββασι. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν, πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἓξ ἡμέραι εἰσίν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ὑποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ᾿ αὐτοῦ.

Ἦτο ἡμέρα Σαββάτου· καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὴν συνήθειάν του ἐδίδασκε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ὅπου ἕνεκα τῆς ἑορτῆς συνηθροίζοντο πολλοί, ἄλλοι διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν ὑψηλὴν διδασκαλίαν του, ἄλλοι διὰ νὰ ἰατρευθοῦν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας των, καὶ μερικοί, «ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ» (Ματθ. ΚΒ΄ 15). Αἴφνης διακόπτει τὸν λόγον, προσηλώνει τὸ εὔσπλαγχνον βλέμμα του εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μὲ τὴν θεϊκὴν καὶ παντοδύναμον φωνήν του λέγει «γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου». Τί εἶχε συμβῇ ; Μία δυστυχισμένη γυνὴ πάσχουσα, καμπουριασμένη ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπὶ δέκα ὀκτὼ ἔτη «συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές», ἦτο μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν ἀκροατῶν του. Μόλις τὴν ἀντίκρυσεν ὁ Κύριος, ἐξ εὐσπλαχνίας, χωρὶς νὰ παρακληθῇ, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν τελείαν ὑγείαν της «καὶ ἀνωρθώθη παραχρῆμα», μόλις ἐπέθηκεν εἰς αὐτὴν τὰς χεῖρας «καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν». Καὶ αὐτὴ μὲν ἐξ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν θεραπείαν της ἐδόξαζε τὸν Θεόν· ὁ ἀρχισυνάγωγος ὅμως ἐκ φθόνου καὶ κακίας, ἀδιαφορῶν διὰ τὸ εὐεργέτημα τὸ ὁποῖον ἔγινεν εἰς τὴν πάσχουσαν γυναῖκα, κάμνει παρατήρησιν, διότι δῆθεν δὲν τηρεῖται ὁ θεῖος Νόμος καὶ ἔρχονται ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, ἐν ἡμέρᾳ ἀργίας, καὶ θεραπεύονται, ἐνῷ εἶνε ἓξ ἄλλαι ἡμέραι ἐργασίας, κατὰ τὰς ὁποίας ἠμποροῦν νὰ ἔρχωνται νὰ ζητοῦν τὴν θεραπείαν των ! Μαῦρο φθόνον ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ του διὰ τὸν θαυματουργόν, ἐπιδεικνύει θεῖο ζῆλον διὰ τὴν γενομένην ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου ἐνέργειαν τοῦ θαύματος. Καὶ ἠδύνατο νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν κόσμον μὲ τὴν παρατήρησιν ταύτην ὅτ ἦτο εὐσεβὴς καὶ ἀκριβὴς τηρητὴς τοῦ θείου Νόμου, ἀλλ᾽ ὄχι καὶ τὸ παντογνώστην Κύριον, ὁ ὁποῖος, καλῶς γνωρίζων τὰ ἐλατήριά του, ὅτ ἄλλα ἐσκέπτετο καὶ ἄλλα ἔλεγε, τὸν ὠνόμασεν ὑποκριτὴν καὶ διὰ πολ προσφυοῦς παραβολῆς τὸν ἀπεστόμωσεν εἰς τρόπον ὥστε «κατῃσχύνοντ πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γενομένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ».

Καὶ αὐτὰ μὲν ἱστορεῖ τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον. Τί δὲ ἡμεῖς διδασκόμεθα ἐξ αὐτῶν ; Διότι «ὅσα προεγράφη εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλία προεγράφη» (Ρωμ. ΙΕ΄. 4). Πρῶτον διδασκόμεθα ὅτι πρὸς τὸν Κύριο καὶ τὴν ἁγίαν του Ἐκκλησίαν, πρὸς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὴν ἁγία του θρησκείαν πρέπει νὰ καταφεύγωμεν καὶ διὰ νὰ φωτιζώμεθα τὸν νοῦ ἀπὸ τὴν θείαν καὶ ὑψηλήν του διδασκαλίαν, καὶ διὰ νὰ ἠθικοποιώμ καὶ νὰ μορφώνωμεν τὴν καρδίαν μας ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ ἁγίου βίο του καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ διὰ νὰ εὑρίσκωμεν παρηγορίαν κ ἄνεσιν ἀπὸ τῶν λυπηρῶν τοῦ ἐπιγείου βίου εἰς τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποία βλέπομεν ὅτι τρέφει πρὸς ἡμᾶς ὡς φιλόστοργος Πατήρ, καὶ διὰ νὰ θεραπευώμεθα καὶ ἀπὸ τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ἀσθενείας, αἱ ὁποῖ μᾶς περικυκλώνουν καθ᾽ ἑκάστην στιγμήν. Ἀλλὰ προσερχόμενοι κα καταφεύγοντες εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν πρέπει νὰ εἴμεθα καλῶς ἐφωδιασμέν μὲ πίστιν θερμήν, μὲ ἀγάπην ζῶσαν καὶ μὲ βεβαίαν ἐλπίδα εἰς τὴν ἀγαθότητα, τὴν παντοδυναμίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην του· πρέπει νὰ προσερχώμεθα κεκαθαρμένοι «ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματο» (Β΄. Κορ. Ζ΄. 1), τεταπεινωμένοι ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ (

Πετρ. Ε΄. 6), διὰ νὰ εἰσακούῃ τῶν δεήσεων ἡμῶν, διὰ νὰ ὑψώσῃ ἡμᾶς, διὰ ν᾽ ἀνακουφίσῃ ἡμᾶς, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς διὰ τῆς θείας του χάριτος ἀπὸ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων πειρασμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους περιπίπτομεν, καθὼς ἀπήλλαξε τὴν γυναῖκα τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἀσθένειάν της.

Δεύτερον διδασκόμεθα ὅτι ἔχομεν ἱερὸν καθῆκον μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ οὐρανίου Διδασκάλου ἡμῶν νὰ ἔχωμεν «σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ» πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ἔχοντας ἀνάγκην τῆς βοηθείας ἡμῶν, ἄνευ προσκλήσεων. ἄνευ παρακλήσεων, αὐθόρμητοι, αὐτόκλητοι, παρέχοντες εἴτε τὴν ὑλικὴν εἴτε τὴν ἠθικὴν ἡμῶν συνδρομὴν πρὸς αὐτούς. Τοιαύτη δὲ συνδρομὴ καὶ βοήθεια ἐξ ἁγνῆς ἀγάπης καὶ ὄχι ἐξ ἰδιοτελῶν ἐλατηρίων προερχομένη ἔχει ἀξίαν μεγάλην καὶ παρὰ τῷ δικαίῳ Θεῷ καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐκτιμᾶται μὲν παρὰ τούτων δεόντως, ἀμείβεται δὲ παρ᾽ ἐκείνου πλουσίως. Διότι ὅταν κάμνωμεν τὸ καλόν, εἴτε διότι ἔχομεν συμφέρον, εἴτε μόνον διότι ἔτυχε νὰ μᾶς εὐεργετήσουν. εἴτε διότι μᾶς παρεκάλεσαν πρὸς τοῦτο, εἴτε διὰ νὰ προκαλέσωμεν τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων, ἔχει μὲν καὶ τότε ἡ εὐεργεσία μας τὴν ἀξίαν της, ἀλλὰ πολὺ μικροτέραν, διότι κάμνομεν τελείαν ἀνταλλαγήν, καθ᾽ ἣν δίδομεν καὶ λαμβάνομεν· παρέχομεν τὸ καλὸν ἀλλὰ πληρονόμεθα ἀπὸ τὸ συμφέρον, ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους, ἀπὸ τὸ ἀντάλλαγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδουν· «Ἐὰν ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ἡμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Προσέχετε τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν μὴ ποιεῖν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· εἰ δὲ μή γε μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ Πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅταν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν» (Ματθ. Ε΄. 46 καὶ Ϛ΄. 1—4). Καὶ μὲ ἔργα φιλαδελφείας λοιπὸν καὶ μὲ λόγους παρηγορίας ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἀναλόγως τῶν μέσων καὶ τῆς δυνάμεως, τὰ ὁποῖα διαθέτομεν, ἀνεξαρτήτως τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα τρέφομεν πρὸς αὐτούς, μιμούμενοι τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος «ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. Ε΄. 45).

Τρίτον διδασκόμεθα ὅτι ὁ φθόνος εἶναι τόσῳ φοβερὸν καὶ ὀλέθριον κακόν, ὥστε συγχίζει τελείως τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, θολόνει καὶ σκοτίζει τοὺς ὀφθαλμούς του, διαστρέφει τὰς διανοητικάς του δυνάμεις, διαφθείρει τὴν καρδίαν του, εἰς βαθμὸν ὥστε δὲν ἠμπορεῖ ὁ φθονερὸς ποτὲ νὰ παραδεχθῇ τὸ καλὸν ὡς καλόν, τὸ δίκαιον, ὡς δίκαιον, τὸ ὠφέλιμον ὡς ὠφέλιμον, ἀλλὰ τὸ μὲν καλὸν προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὡς κακόν, τὸ δίκαιον ὡς ἄδικον καὶ παράνομον, καὶ τὸ ὠφέλιμον ὡς βλαβερόν. Λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὸν ἀρχισυνάγωγον τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπειδὴ εἶχε τὸν φθόνον ἐν τῇ ψυχῇ του κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προσπαθεῖ νὰ παραστήσῃ τὸ εὐεργετικὸν θαῦμά του ὡς παρανομίαν· ἐπειδὴ ἐφθόνει τὸν θαυματουργὸν κατηγορεῖ τὸν χρόνον τῆς ἐνεργείας τοῦ θαύματος, ἀγωνίζεται νὰ χρωματίσῃ καὶ νὰ παραστήσῃ τὸ πρᾶγμα ὄχι ὁποῖον ἦτο πραγματικῶς, ἀλλ᾽ ὁποῖον ὑπηγόρευεν εἰς αὐτὸν ὁ φθόνος. Ἀπὸ τοιοῦτον ὀλέθριον πάθος ἂς ἀγωνιζώμεθα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅσον δυνάμεθα νὰ ἀπομακρυνώμεθα, διὰ νὰ διατηρήσωμεν καὶ τὴν

διαύγειαν τοῦ νοῦ καὶ τὴν εὐθύτητα τῆς καρδίας καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς σκέψεως. Τοῦτο δὲ πολὺ εὐκόλως ἠμποροῦμεν νὰ κατορθώσωμεν, ἐὰν ἀποφασίσωμεν νὰ κατοικίσωμεν εἰς τὰς καρδίας μας τὴν εὐαγγελικὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία ἐκριζόνει καὶ καταστρέφει τὸ καταστρεπτικὸν φυτὸν τοῦ φθόνου.

Τέλος διδασκόμεθα ἀπὸ τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον ποῖον εἶνε τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ θείου Νόμου ἐν σχέσει πρὸς τὴν τήρησιν τῶν ἑορτῶν, τῶν ἱερῶν δῆλα δὴ ἐκείνων ἡμερῶν, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀφιερωμένας εἰς τὸν ἅγιον Θεόν. Κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦτο τότε ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς τιμῶμεν καὶ ἁγιάζομεν τὰς ἑορτὰς ὅταν ἀπέχωμεν μὲν ἀπὸ τὰς σωματικὰς ἐργασίας, ἀλλὰ συγχρόνως ἀπέχομεν καὶ ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ πονηροῦ, ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας. Ὅταν ἀργοῦν μὲν αἱ χεῖρές μας ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ δὲν μένουν ἀργαὶ καὶ ἀπὸ τὴν εὐεργεσίαν. Ὅταν δὲν κάμνωμεν ἔργα σωματικά, κάμνομεν ὅμως ἔργα ψυχικά, ὅταν προσευχώμεθα εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ὅταν ἐλεῶμεν τοὺς πτωχούς, ὅταν περιθάλπωμεν τοὺς ἀσθενεῖς, ὅταν παρηγορῶμεν τοὺς τεθλιμμένους καὶ ἐν γένει, ὅταν κάμνωμεν ἔργα φιλαδελφείας. Ἄλλως, ἐργαζόμενοι σωματικῶς, ἀπέχοντες δὲ καὶ ἀπὸ τὰ πνευματικὰ ἔργα, βεβηλοῦμεν τὰς ἑορτάς, γινόμεθα τέλειοι ἱερόσυλοι, διότι τὰς διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καθιερωμένας ἡμέρας κλέπτομεν καὶ διαθέτομεν πρὸς ἄλλους ξένους σκοπούς.

Αὐτά, ἀγαπητοί, διδασκόμεθα ἀπὸ τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον. Ἂς ἐφαρμόζωμεν αὐτὰ εἰς τὴν ζωήν μας καὶ ἂς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἔχωμεν τὴν πρέπουσαν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀνταμοιβήν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Δ΄.

«Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου,
ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς».

Εἰς τὰς προηγουμένας ὁμιλίας ἡμῶν ἡρμηνεύσαμεν καὶ ἀνεπτύξαμεν ὅλα τὰ νοήματα τῆς Πέμπτης τοῦ Θεοῦ ἐντολῆς καὶ κατεδείξαμεν ὅτι τὰ τέκνα ὀφείλουσι νὰ ἀπονέμωσιν εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν γονεῖς τιμήν, σεβασμὸν καὶ ἀγάπην, ὅτι ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσι καὶ ὑποτάσσωνται αὐτοῖς καὶ τέλος ὅτι ἡ υἱϊκὴ εὐσέβεια ἐπιβάλλει εἰς τὰ τέκνα νὰ συντρέχωσι, βοηθῶσι καὶ περιθάλπωσι τοὺς γονεῖς κατὰ τὸ γῆρας αὐτῶν καὶ

νὰ ἐνδιαφέρωνται καὶ μεριμνῶσι περὶ αὐτῶν οὐ μόνον ἐφ' ὅσον οὗτοι παραμένουσιν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, ἀλλὰ καὶ πέραν τοῦ τάφου, ὁπότε τὸ καθῆκον τῆς υἱϊκῆς εὐσεβείας ἐπιβάλλει αὐτοῖς νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν καὶ νὰ σκορπίζωσι πρὸς τοὺς χρείαν ἔχοντας ἐλεημοσύνας ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, διότι αἱ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων γονέων προσευχαὶ καὶ ἐλεημοσύναι, ὑψίστην ἀνακούφισιν καὶ ἀνάπαυσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν προσπορίζουσι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν.

Παραδείγματα υἱϊκῆς εὐσεβείας ἀπαντῶμεν οὐκ ὀλίγα ἔν τε τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ τῶν ἐθνικῶν παρορμώμενοι ὑπὸ τῶν αἰσθημάτων τὰ ὁποῖα ἐνέπνεεν αὐτοῖς ἡ φύσις μόνη, ἐπεδείξαντο πρὸς τοὺς γονεῖς φιλοστοργίαν ἀξιοθαύμαστον. Κατεδικάσθη ποτὲ εἰς τὸν διὰ λιμοῦ θάνατον ἐντὸς εἱρκτῆς δυστυχής τις πατὴρ καὶ ἐπετράπη εἰς μόνην τὴν θυγατέρα αὐτοῦ νὰ ἐπισκέπτηται αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ κατὰ τὰς ὀλίγας ἡμέρας, καθ' ἃς ἔμελλε νὰ ζήσῃ. Τί δὲ ἔπραξεν ἡ φιλόστοργος αὕτη κόρη; παρέτεινε τὴν ζωὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ γάλακτος τῶν ἰδίων αὐτῆς μαστῶν!

Ἡ ἱστρία δὲ τῆς Ἐκκλησίας βρίθει παραδειγμάτων υἱϊκῆς εὐσεβείας· πάντες οἱ ἅγιοι ἐτίμησαν, ἐσεβάσθησαν, ἠγάπησαν, ὑπετάγησαν καὶ ἐξ ὅλης αὐτῶν τῆς ἰσχύος συνέδραμον καὶ παρεμύθησαν τοὺς ἰδίους γονεῖς. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς κηρύττει ἐνώπιον τοῦ λαοῦ μεγάλῃ τῇ φωνῇ τὰ ἑπόμενα: «Τὸν πατέρα μου θεωρῶ ὡς τὸν Ἀβραάμ, τὴν μητέρα μου » ὡς τὴν Σάρραν. Ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι νὰ βοηθήσω αὐτοὺς πάσῃ » δυνάμει κατὰ τὸ γῆρας αὐτῶν. Χάριν τούτου εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀπαρ» νηθῶ καὶ αὐτὰς τὰς προσφιλεῖς μου μελέτας καὶ εἴ τι ἕτερον ὑπολαμ» βάνω πολυτιμότατον δι' ἐμέ.» Ἱερὰ πρόσωπα διὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον εἶναι ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ τόσον ἱερά, ὅσον ἱεροὶ καὶ ἀξιοσέβαστοι εἶναι ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἡ Σάρρα. Ὑπὲρ τῶν γονέων αὐτοῦ εἶναι ἕτοιμος τὰ πάντα νὰ θυσιάσῃ καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ἐπιστήμην εἰς ἣν ἐκ νεότητος αὐτοῦ εἶχεν ἀφιερώσει ἑαυτόν. Ἰδοὺ παράδειγμα υἱϊκῆς εὐσεβείας ὑψηλὸν ὄντως καὶ ἀξιοθαύμαστον!

Ἀλλὰ διατὶ νὰ χρονοτριβῶμεν μὲ τὰ ἀνθρώπινα παραδείγματα τῆς υἱϊκῆς εὐσεβείας; Ἔχομεν παράδειγμα τοιοῦτον ὑψίστης τελειότητος, τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος λυτρωτὴς ἡμῶν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀείποτε ἐτίμησεν, ἐσεβάσθη, ἠγάπησε καὶ ὑπετάγη τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ· «*Καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς*». Τὴν ἰδιάζουσαν δ' ὅλως μέριμναν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπεδείξατο ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, ἐφ' οὗ ἐκρέματο· «*Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου*», ἐφώνησε πρὸς τὸν ἠγαπημένον μαθητὴν αὐτοῦ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δηλονότι ταύτης ἡ μήτηρ μου ἔσται μήτηρ σου καὶ σὺ θὰ ἦσαι ὁ υἱὸς αὐτῆς, ὅπως ἐκπληροῖς τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντα τῆς υἱϊκῆς εὐσεβείας· «*Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου*», «*Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου*». Διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου ἐδίδαξεν ὁ Σωτὴρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν διδάσκει τοὺς Χριστιανοὺς ὅλων τῶν αἰώνων ὅτι ἔχουσι τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, ἔχουσι καθῆκον ἀπαράβατον νὰ μεριμνῶσι περὶ τῶν πατέρων καὶ τῶν μητέρων αὐτῶν. Ὁ Σταυρὸς δὲ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἔκτοτε τὸ ἱερὸν Βῆμα, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ

ὁποίου κηρύττεται καθ' ἑκάστην καθ' ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον ἡ μεγάλη τοῦ Θεοῦ ἐντολή, «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου*».

Ἀλλ' ὁ Θεὸς ὁ δοὺς ἡμῖν τὴν ἐντολὴν τοῦ τιμᾶν τοὺς γονεῖς δὲν περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν διατύπωσιν τῆς ἐντολῆς, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως καὶ ἐπηγγείλατο ἀμοιβὰς μὲν εἰς τοὺς τηροῦντας τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ, ποινὰς δὲ εἰς τοὺς ἀθετοῦντας αὐτήν, περὶ τῶν ὁποίων καὶ ἔσται ἡμῖν ἤδη ὁ λόγος.

Ὁ μετὰ προσοχῆς ἀναγινώσκων τὰς ἁγίας Γραφὰς ἀπαντᾷ πλεῖστα ἐν αὐταῖς χωρία, ἐν οἷς ἐκτίθενται κατὰ πλάτος πᾶσαι αἱ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰ τέκνα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πιστῶς τηροῦσι τὰ πρὸς τοὺς ἰδίους γονεῖς καθήκοντα αὐτῶν. Ἐν τῷ σοφῷ Σειρὰχ λ. χ. ἀναγινώσκομεν ὅτι «*ἡ εὐλογία πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων*»· «*ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ ὡς ὁ ἀποθησαυρίζων*», ἤτοι θησαυρίζει θησαυροὺς ἀνεκτιμήτους ὁ δοξάζων τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. «*Ἡ δόξα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ*», ἤτοι ἡ ἀληθὴς δόξα τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὸ θεμέλιον αὐτῆς ἐπὶ τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν ἀπονέμει εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Ὅτι, ἐάν τις ἦναι ἁμαρτωλὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, βοηθῇ ὅμως τοὺς γονεῖς αὐτοῦ κατὰ τὸ γῆρας αὐτῶν, οὗτος θὰ ἴδῃ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ λυομένας, ὅπως ἐν καιρῷ καλοκαιρίας λύονται αἱ χιόνες. «*Τέκνον, ἀντιλαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτὸν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· κἂν ἀπολίπῃ σύνεσιν συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου, καὶ... ὡς εὐδία ἐπὶ παγετῷ οὕτως ἀναλυθήσονταί σου αἱ ἁμαρτίαι*». Ὅτι τὰ τέκνα τὰ τιμῶντα τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς ὡς ἀμοιβὴν τοῦ ὅτι ἐτίμησαν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν θέλουσιν εὕρει ἡμέραν τινὰ τὴν χαρὰν τῶν ἑαυτῶν γονέων ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν τέκνοις, καὶ ὅτι ὁσάκις θὰ προσεύχωνται πρὸς Κύριον θὰ εἰσακούωνται. «*Ὁ τιμῶν πατέρα εὐφρανθήσεται ὑπὸ τέκνων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς εἰσακουσθήσεται*».

Ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν ἀμοιβῶν, τὰς ὁποίας ἐπαγγέλλεται ὁ Θεός, εἶναι ἡ ἐν τῇ Ἐντολῇ τοῦ Θεοῦ περιεχομένη, «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς*». Τὴν αὐτὴν ἐντολὴν ἐπαναλαμβάνει ὁ Θεὸς καὶ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ· «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι*». Τὴν ἐντολὴν ταύτην ἀποκαλεῖ μεγάλην ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστέλλων πρὸς Ἐφεσίους· «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἥτις ἐστιν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς*».

Ἀλλ' ἆρά γε ποία εἶναι αὕτη ἡ ***μακροβιότης***, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐπαγγέλλεται εἰς τοὺς τιμῶντας τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς; Εἶναι ἆρά γε μόνη ἡ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, τῇ μακαρίᾳ, τῇ αἰωνίᾳ; διότι ἀληθῶς ζωὴ μακρά, ζωὴ μακαρία οὐδεμία ἄλλη εἶναι, εἰμὴ μόνη ἡ αἰώνιος ζωή. Πᾶν, ὅπερ μέλλει νὰ λάβῃ τέλος, πᾶν τὸ καταμετρούμενον διὰ τοῦ χρόνου, τοῦτο εἶναι βραχύ, ὀλιγοχρόνιον. Ὅ,τι δὲν εἶναι αἰώνιον, οὐδέν ἐστι, λέγει διδάσκαλός τις τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀμφιβάλλων δὲ περὶ τούτου, ἂς ἀκούσῃ τὸν Πατριάρχην Ἰακώβ, ὅστις καίτοι εἶχεν ὑπερβῇ τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐν τούτοις, ἀνέκραζεν, «*αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου,*

» *ἃς παροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη· μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν αἱ » ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου».* Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ μακροβιότης αὕτη ;

Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Τιμόθεον πρώτῃ ἐπιστολῇ αὐτοῦ, ἐν ᾗ λέγει· «*Ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, » ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης*». Ἡ ἀμοιβὴ λοιπὸν τῆς *εὐσεβείας* ἐν γένει κατ᾽ ἀκολουθίαν δὲ καὶ τῆς *υἱϊκῆς εὐσεβείας* εἶναι βίος μακρὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, καὶ ἀπόλαυσις τῶν ἀνεκλαλήτων ἀγαθῶν τῆς μακαριότητος ἐν οὐρανοῖς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Καὶ τῷ ὄντι. Ποῖα τῶν τέκνων γίνονται μακρόβια ἐπὶ τῆς γῆς ; Ἐκεῖνα ὅσα πειθόμενα ταῖς συμβουλαῖς τῶν ἰδίων γονέων ἀποφεύγουσιν ἐπιμελῶς πᾶσαν ἀταξίαν, πᾶσαν κατάχρησιν δυναμένην νὰ βλάψῃ τὴν ἑαυτῶν ὑγιείαν καὶ ἐπενέγκῃ τὰς ἀρρωστίας καὶ τὸν θάνατον. Τίνα δὲ ἐκ τῶν τέκνων ἐξασφαλίζουσιν ἑαυτοῖς τὴν ἀπόκτησιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τῆς οὐρανίου μακαριότητος ; ὅσα ὑποτασσόμενα τοῖς ἰδίοις γονεῦσιν ἀποφεύγουσι τοὺς ἠθικοὺς κινδύνους, παρεκκλίνουσι τῆς ἁμαρτίας, ἥτις εἶναι ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς. Λοιπὸν ἡ υἱϊκὴ εὐσέβεια εἶναι ἡ χορηγοῦσα τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος καὶ κατ᾽ ἀκολουθίαν τὴν μακροβιότητα ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ υἱϊκὴ εὐσέβεια εἶναι ἡ χορηγοῦσα καὶ τὴν εὐρωστίαν τῆς ψυχῆς καὶ ἑπομένως καὶ τὴν μακαριότητα ἐν τῇ αἰωνίῳ ζωῇ. «*Ἡ εὐσέβεια πρὸς » πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελ- » λούσης*».

Ἀλλ᾽ ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν τιμωρίαν, ἥτις ἐπιφυλάσσεται διὰ τὰ τέκνα τὰ ἀθετοῦντα τὴν Πέμπτην τοῦ Θεοῦ ἐντολήν. Ἡ τιμωρία τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα παραβαίνουσι τὴν θείαν ταύτην ἐντολὴν εἶναι τιμωρία φοβερά, διότι δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ κακοδαιμονίαν, ἀλλ᾽ ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τοῦ τάφου. Ἐν τῷ ἱερῷ βιβλίῳ τῆς Ἐξόδου ἀναγινώσκομεν· «*ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα » αὐτοῦ τελευτήσει θανάτῳ.*» Ἐν τῷ Δευτερονομίῳ· «*Ἐπικατάρατος ὁ » ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο, » γένοιτο*». Ἐν ταῖς παροιμίαις τοῦ Σολομῶντος· «*ὀφθαλμὸν καταγελῶντα » πατρός, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν » φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ ἀετῶν*». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἱερὰ ἱστορία βρίθει παραδειγμάτων τέκνων τιμωρηθέντων διὰ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν ἀσέβειαν. Ὁ Χὰμ κατεκεραυνώθη ὑπὸ τῆς κατάρας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Νῶε διὰ τὴν ἀσέβειαν μεθ᾽ ἧς προσηνέχθη πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἀβεσσαλὼμ ὁ ἐπαναστατήσας κατὰ Δαυῒδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπωλέσθη καθ᾽ ὃν τρόπον οἱ πάντες γινώσκομεν κρεμασθεὶς ἐπὶ δένδρου δρυὸς ἐν τῷ δάσει· τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ, ἀφ᾽ οὗ ἐνεπάγησαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἔτι ζῶντος τρία βέλη ἐρρίφθη εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ, εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἐπεσωρεύθη ἐπ᾽ αὐτοῦ σωρὸς μέγας λίθων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι εὐάριθμα καὶ τὰ παραδείγματα, ὅσα ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀναφέρει. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἱστορεῖ τὰ ἑπόμενα : Δέκα τέκνα, ἑπτὰ υἱοὶ καὶ τρεῖς θυγατέρες ἐπέσυραν ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς τὴν κατάραν τῆς ἰδίας αὐτῶν μητρὸς διὰ βαρεῖαν πρὸς αὐτὴν ὕβριν. Ἀμέσως τότε ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτῶν κατελήφθησαν ὑπὸ φοβεροῦ τρόμου καὶ

περιῆλθον εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, διότι ὁ τρόμος τῶν μελῶν οὐδὲ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου κατέπαυεν. Πλανώμενα δὲ ἀνὰ τὴν γῆν ἐφείλκυον τὸν οἶκτον τῶν ἀνθρώπων. Δύο τῶν τέκνων τούτων υἱὸς καὶ θυγάτηρ κατήντησαν καὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, ὅστις συνεβούλευσεν αὐτὰ νὰ σπεύσωσιν εἰς προσκύνησιν τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἐκεῖ δὲ ὄντως καὶ ἐθεραπεύθησαν. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος παρουσιάσας τούτους εἰς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ τεθεραπευμένους, ὡμίλησε πρὸς τοῦτο περὶ τῶν φοβερῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κατάρας τῶν γονέων. Αἱ ἐπὶ τῆς γῆς τιμωρίαι τῶν ἀσεβούντων πρὸς τοὺς ἰδίους γονεῖς τέκνων, ἐξεικονίζουσι τὰς ποινάς, αἱ ὁποῖαι ἐπιφυλάσσονται αὐτοῖς ἐν τῇ ἄλλῃ ζωῇ κατὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου.

Ἀλλ' ἀποστρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῶν φρικαλεοτήτων τούτων, ῥίψωμεν δὲ τὸ βλέμμα ἐπὶ παραδειγμάτων υἱϊκῆς εὐσεβείας καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς Ρούθ, τῆς ὁποίας ἡ ἱστορία εἶναι σύντομος. Ἡ Ρούθ μείνασα χήρα καὶ ἄνευ οὐδενὸς στηρίγματος, προσεκολλήθη τῇ πενθερᾷ αὐτῆς χήρᾳ ἐπίσης καὶ εἰς ἔνδειαν ἀπερίγραπτον βεβυθισμένῃ. «*Ὅπου*, λέγει ἡ Ρούθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς, *ὅπου ἐὰν πορευθῇς σύ, πορεύσομαι, » καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς, αὐλισθήσομαι· ὁ λαός σου, λαός μου, καὶ ὁ Θεός » σου, Θεός μου, καὶ οὗ ἐὰν ἀποθάνῃς θανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι*». Ποῖον δ' ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα, τίς ἡ ἀμοιβὴ τῆς τοιαύτης πρὸς τὴν πενθεράν, τὴν μητέρα δηλονότι αὐτῆς ἀφοσιώσεως καὶ εὐσεβείας; Ὅτι ἡ Μωαβῖτις αὕτη γυνὴ ἐγένετο σύζυγος τοῦ πλυσίου Βοὸζ καὶ μήτηρ τοῦ Ὠβήδ, τοῦ πάππου δηλονότι Δαυῒδ τοῦ Βασιλέως, ὅστις ἐγένετο ὁ προπάτωρ, τὸ κατὰ σάρκα, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Χριστιανοί μου ἀγαπητοί! Τὸ τιμᾶν τοὺς γονεῖς εἶναι παράγγελμα καὶ τῶν ἐθνικῶν μας προγόνων, ἐκ τῶν ὁποίων ποιητής τις εἶπε:

« ***Τρεῖς εἰσιν ἀρεταὶ τὰς χρεών σ' ἀσκεῖν, τέκνον,***
» ***Θεόν τε τιμᾶν, τούς τε θρέψαντας γονεῖς,***
» ***Νόμους τε κοινοὺς Ἑλλάδος, καὶ ταῦτα δρῶν,***
» ***κάλλιστον ἕξεις στέφανον εὐκλείας αἰεί.*** »

Τὸ τιμᾶν τοὺς γονεῖς εἶναι ἐντολὴ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ εἰπόντος «*Τίμα » τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.*» «*Τίμα τοὺς πενθερούς σου· αὐτοὶ » γὰρ νῦν γονεῖς σοῦ εἰσιν.*» «*ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ » τὴν μητέρα σου, ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία παρ' αὐτῶν· εὐλογία γὰρ πα» τρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων.*» «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα » σου, ἥτις ἐστιν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ » μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς*». Γένοιτο.